

Nr 165

Av herr Elmstedt m. fl., om upprustning av militära förläggningslokaler.

(Lika lydande med motion nr 129 i Första kammaren)

Den svenska försvarsmakten effektiviseras i olika avseenden främst på det tekniska området. Med den snabbhet i utvecklingen som råder är det nödvändigt att vårt land tillgodogör sig de rön som kan medverka till en fortsatt förbättring härvidlag. Emellertid måste den mänskliga faktorn få sitt berättigade utrymme i sammanhanget om de ökade tekniska resurserna till fullo skall kunna utnyttjas i händelse av att vår försvarsmakt skulle behöva träda i funktion. Betingelserna för den militära personalen måste därför vara de bästa möjliga. För det lägre befälet och de värnpliktiga i allmänhet är på åtskilliga håll standarden låg och miljöförhållandena otidsenliga. Utbildningsresultatet är i hög grad avhängigt det sätt på vilket den värnpliktige uppfattar de militära förhållanden som omger honom vid sidan av de egentliga utbildningsmomenten. Det är därför viktigt att t. ex. förläggningsförhållandena är utformade på ett sådant sätt att den värnpliktige får en positiv inställning till militärutbildningen.

Den förändring av miljö, levnadssätt etc. som uppstår för en person när han inkallas till militärtjänstgöring bör inte göras större än som är absolut nödvändigt. Tillräckligt stora skillnader uppstår ändå. Det är mycket som vederbörande måste underordna sig och som är främmande för civilt liv. Mycket av detta är naturligtvis nödvändigt, men mera positiva insatser från myndigheternas sida torde kunna göras främst då det gäller boendemiljön. Till skillnad från den civila sektorn har i detta avseende vid många regementen knappast skett någon förändring på flera decennier. Logement i fasta förläggningar med upp till 24 personer är en vanlig företeelse. Enbart detta är högst otillfredsställande. Dock är det inte endast logementens storlek man kan rikta kritik emot. Ofta är huvudparten av lokaliteterna som hör till militära förläggningsplatser av låg standard även i andra avseenden. Uppslitna trä- eller stengoly, mörk och dyster inredning, undermålig belysning är företeelser som medverkar till att fördyrstra tillvaron i militärlivet. De sanitära förhållandena är på sina håll under all kritik. Det finns exempel på tvättrum kombinerade med wc, vilka skall användas av bortåt 100-talet man och som saknar dörrar till wc-avdelningarna.

Givetvis måste lokaliteterna vara utformade på ett sådant sätt att de tål de påfrestningar den militära verksamheten åstadkommer. Dock skulle det vara möjligt att ge de militära lokaliteterna en betydligt trivsammare utformning än de nu ofta har utan att fördenskull ge avkall på hållbarhet och ändamålsenlighet i övrigt. Följaktligen är en omfattande upprustning och modernisering av militärförläggningarnas manskapslokaler en angelägen uppgift för det svenska försvaret. I första hand måste dessa förbättringar ge till resultat ett färre antal värnpliktiga per logement samt en verklig modernisering av de sanitära avdelningarna. Det må i det sammanhanget erinras om att det allttjämt vid många regementen saknas tillgång till varmvatten.

Utöver en upprustning av förläggningslokalerna är det angeläget att förbättra möjligheterna för de värnpliktiga att bedriva studier under värnpliktstiden. Då betydelsen av att ha en teoretisk utbildning framstår allt klarare för dagens ungdom, skulle säkert många värnpliktiga önska använda sin fritid till studier och vidareutbildning. Inte minst torde detta gälla dem som ligger förlagda långt från sin hemort och därmed tvingas tillbringa all sin ledighet i närheten av sitt förband. Vid sidan av själva utbildningsvärdet skulle ökade möjligheter att bedriva studier under värnpliktstiden innebära en meningsfull fritidssysselsättning för de värnpliktiga.

Soldathemmen har gjort en insats på detta område genom att arrangera s. k. studiehemsverksamhet. Denna verksamhet, liksom soldathemmens verksamhet över huvud taget, bör bli föremål för ett betydligt ökat stöd från statsmakternas sida.

För den värnpliktige som tjänstgör vid ett förband där inget soldathem finns — eller där soldathemmet ej bedriver studiehemsverksamhet — är förutsättningarna mycket sämre för fritidsstudier. Att studera på logement, där ibland uppåt 25 kamrater bor, är omöjligt. Dagrummen användes som TV-rum — vilket i och för sig är positivt — och biblioteken har mestadels starkt begränsade utrymmen och öppethållningstider. Inrättandet av särskilda studierum för de värnpliktiga bör därför övervägas.

Självfallet drar här föreslagna förbättringar betydande kostnader, som i dagens samhällsekonomiska läge kan anses vara betydande. De är emellertid nödvändiga då ju soldaten-människan är den viktigaste faktorn i vårt försvar. Det gäller att underlätta anpassningen för denne så mycket som möjligt om vi till fullo skall kunna utnyttja den effektivitet på det tekniska området som vi strävar efter.

Viss förbättring av militära förläggningslokaler har skett med medel från kungl. arbetsmarknadsstyrelsen. Detta är emellertid inte tillräck-

ligt, och det är angeläget, att den ovan begärda upprustningen sker i snabb takt och påbörjas snarast.

Med hänvisning till det anförda hemställes,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t an-
hålla om utredning och förslag om upprustning av de mi-
litära förläggingslokalerna i enlighet med vad i motionen
anförts.

Stockholm den 20 januari 1967

Claes Elmstedt (cp)   *Tage Sundkvist (cp)*   *Bertil Johansson (cp)*

Einar Larsson (cp)

Karl Gust. H. Boo (cp)

i Borrby
